

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XLV. — Wydana i rozesłana dnia 2. czerwca 1911.

Treść: (Nr 102 i 103.) 102. Rozporządzenie, dotyczące aktywowania Sądu powiatowego w Podkamieniu w Galicyi.
— 103. Rozporządzenie, dotyczące prowadzenia aptek publicznych i zakładowych.

102.

Rozporządzenie Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 26. maja 1911,

dotyczące aktywowania Sądu powiatowego w Podkamieniu w Galicyi.

Sąd powiatowy w Podkamieniu, utworzony rozporządzeniem Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 27. listopada 1903, Dz. u. p. Nr. 241, ma rozpocząć swoją działalność urzędową z dniem 1. września 1911.

Hochenburger wlr.

103.

Rozporządzenie Ministra spraw wewnętrznych z dnia 27. maja 1911,

dotyczące prowadzenia aptek publicznych i zakładowych.

Na zasadzie § 7. ustawy z dnia 18. grudnia 1906, Dz. u. p. Nr. 5 z roku 1907, o uregulowaniu spraw, dotyczących aptek, rozporządza się, co następuje:

§ 1.

Aptekarz jest obowiązany utrzymywać na składzie odpowiednią ilość środków leczniczych, przetworów farmaceutycznych i materiałów opatrunkowych, przepisanych każdorazowo obowiązującą farmakopeą, jak również przepisane także odczynniki w zupełnej odpowiedniej jakości.

Jest on odpowiedzialny za czystość i dobroć wszystkich materiałów aptecznych i przetworów, utrzymywanych w aptece, i to zarówno wyrabianych przez siebie jak i sprowadzanych drogą handlową. Odpowiedzialność za opakowane specyfiki farmaceutyczne spada na wytwórcę.

§ 2.

W każdej aptece muszą znajdować się:

1. obowiązująca każdorazowo farmakopea i obowiązujący cennik lekarstw;
2. instrukcja aptekarska, regulamin gremium;
3. rozmaite rozporządzenia, reskrypty lub orzeczenia, będące w mocy i odnoszące się do spraw aptek, zebrane razem i uporządkowane w okładce na akta lub fascykule (książka normalistów);
4. dzieła naukowe, a mianowicie dzieła i podręczniki z zakresu farmacji, chemii, farmakognozji, botaniki itd. dla dalszego kształcenia i nauki personelu farmaceutycznego apteki wraz z zielnikiem naukowym lub dziełem, obejmującym ryciny roślin leczniczych.

§ 3.

Urządzenie apteki musi odpowiadać dołączonemu „Przepisowi o urządzeniu aptek“.

§ 4.

Sprowadzane środki lecznicze należy przed użyciem zbadać starannie co do ich prawdziwości i czystości według odnosnych postanowień farmakopei.

§ 5.

Co do tych przetworów farmaceutycznych, które wyrabia się wprost w aptece, winien aptekarz prowadzić książkę własnych wyrobów i wpisywać do niej czas wyrobu odnośnego przetworu i otrzymaną ilość (ilość produktu).

Przepisane przetwory lecznicze wolno wyrabiać tylko według przepisu obowiązującej farmakopei.

§ 6.

Odpowiedzialny kierownik apteki powinien przeglądać wszystkie środki lecznicze przed ich ustawieniem w oficynie lub przechowaniem w inny sposób, a ponadto kilkakrotnie w ciągu roku, uwzględniając przytem zwłaszcza takie środki, które podlegają rozkładowi i zepsuciu i powinny być w razie potrzeby zastąpione świeżym, niewadliwym towarem.

§ 7.

Z wyjątkiem środków leczniczych dla zwierząt nie wolno utrzymywać tego samego towaru, przeznaczanego do celów leczniczych, w różnej jakości, chyba gdyby farmakopea wyraźnie tego żądała.

§ 8.

Przy dyspensowaniu i wydawaniu (ekspedycji) leków publiczności winni aptekarze i ich pomocnicy stosować się ściśle do obowiązujących rozporządzeń i reskryptów władz.

§ 9.

Narzędzi, używanych przy przerabianiu trucizn i w ogóle środków o silnem działaniu, a także o silnej woni, wolno używać do innych celów tylko po dokładnem oczyszczeniu.

§ 10.

Aspiranci mogą wyrabiać recepty tylko pod nadzorem naczelnika apteki albo adjunkta i pod ich odpowiedzialnością.

§ 11.

Recept leżących w aptece nie wolno pokazywać innym osobom prócz lekarzy ordynujących, chorego i jego pełnomocnika lub zastępcy, ani teni mniej wydawać im w pierwopisie lub odpisie.

W szczególności jest surowo wzbronione aptekarzowi i jego personalowi pomocniczemu udzielanie osobom trzecim na podstawie recept wiadomości o chorobie strony.

§ 12.

Co do rozsprzedaży specyfików leczniczych, środków leczniczych nieprzepisanych, szczepianek, surowic, przetworów organoterapeutycznych i przetworów bakteriacyjnych obowiązują każdorazowe przepisy.

§ 13.

Wykonywanie sztuki lekarskiej jest aptekarzom wzbronione. W wypadkach szczególnie nagłych (w razie uszkodzenia, otrucia), jeżeli nie można na czasie zapewnić pomocy lekarskiej, wolno jednak aptekarzowi wydać środki, które uzna za odpowiednie.

§ 14.

Prowadzenie zajęć ubocznych jest dozwolone aptekarzom tylko za zezwoleniem władzy politycznej I. instancyi, niezależnie od uzyskania szczególnego upoważnienia, potrzebnego ewentualnie w myśl innych przepisów.

§ 15.

O ile istniejące już apteki nie odpowiadają w zupełności postanowieniom niniejszego rozporządzenia, należy z uwzględnieniem stosunków miejscowych postarać się o to, aby przy nowem urządzeniu apteki lub uzupełnieniu sprzętów i narzędzi uczyniono zadość przepisom powyższym.

§ 16.

Przekroczenia rozporządzenia tego będą karane według przepisów rozdziału IV. ustawy z dnia 18. grudnia 1906, Dz. u. p. Nr. 5 z roku 1907, o ile postanowienia powszechnej ustawy karnej nie wchodzą w zastosowanie.

§ 17.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia; z tą samą chwilą uchyla się wszystkie przepisy ordynacji gremialnych i instrukcyi aptekarskiej, które nie są w zgodzie z jego postanowieniami.

Wickenburg wlr.

Załącznik do § 3.

Przepis

o urządzeniu aptek.

§ 1.

Każda apteka publiczna i zakładowa musi obejmować następujące ubikacje:

1. Lokal dyspensacyjny (oficynę),
2. pracownię,
3. magazyn na środki, które ma się przechowywać sucho (magazyn na materiały i zioła, strych na zioła),
4. piwnicę apteczną (piwnicę na leki),
5. pokój inspekcyjny.

§ 2.

Wszystkie ubikacje muszą być urządzone do zamykania, czynić zadość wymogom ordynacji budowlanej, higieny mieszkaniowej i przepisom policyjnej, odpowiadać co do położenia i urządzenia swemu celowi i służyć wyłącznie do swego przeznaczenia.

W wszystkich ubikacjach musi panować zawsze i pod każdym względem największy porządek, oraz najściślejsza dokładność i czystość; w wszystkich ubikacjach powinny znajdować się sprzęty, przyrządy, aparaty, narzędzia, naczynia itd., potrzebne do niewadliwego i prawidłowego prowadzenia apteki, w nienagannej jakości.

§ 3.

Zapasy środków leczniczych powinno się przechowywać w sposób, przepisany farmakopeą i osobnymi przepisami ustawowymi.

§ 4.

Zbiorniki i naczynia stojące muszą być zaopatrzone w wszystkich ubikacjach apteki w trwałe, nawet przy sztucznem świetle zupełnie wyraźne napisy, podające ich zawartość według słownictwa farmakopei.

Na leki, objęte tabelą I i II farmakopei, należy używać wyłącznie naczyń stojących z krzyżowo wyciętą i szlifowaną zatyczką szklaną. Przy środkach tabeli I należy wykonać napis pismem białem na tle czarnem, a przy środkach tabeli II pismem czerwonym na tle białem. Przepisy, podane co do środków tych w rozporządzeniu Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 18. maja 1898, Dz. u. p. Nr. 85 (sygnatura z zaznaczeniem dawek maksymalnych także na krzyżowej zatyczce szklanej itd.), mają być ściśle przestrzegane.

Do sygnowania naczyń na kwasy, ługi, jody i brom wolno używać także pisma rytego lub wygrzanego.

§ 5.

Każde naczynie w oficynie może obejmować tylko środek leczniczy, odpowiadający napisowi, atoli w większych naczyniach w rozmaitej postaci np. *in toto* i w proszku; w tym przypadku trzeba jednak postarać się o odpowiednie pomieszczenie leku sproszkowanego w naczyniach wkładkowych z szkła, blachy lub innego przydatnego materiału. Używanie torbeczek papierowych na te cele jest niedopuszczalne.

§ 6.

Utrzymywane w aptece na składzie tak zwane specyfiki lecznicze oraz środki kosmetyczne i dyetetyczne należy przechowywać oddzielnie od środków leczniczych w osobnych szafkach lub skrzynkach.

§ 7.

Każda apteka publiczna musi posiadać odpowiedni napis, wpadający w oczy we dnie i w nocy i umieszczony przy wejściu do lokalu dyspensacyjnego, oraz dzwonek nocny, urządzony tamże w miejscu łatwo dostępnym i dający się słyszeć w pokoju inspekcyjnym.

I. Lokal dyspensacyjny (oficyna).

§ 8.

Lokal dyspensacyjny (oficyna) jest to ubikacja apteki, dostępna dla publiczności, a zatem położona zazwyczaj na parterze, do której wchodzi się wprost z ulicy; jest ona przeznaczona do dyspensowania i ekspedycjonowania lekarstw.

Lokal ten musi być odpowiednio duży, suchy, widny, dać się dobrze opalać i być zaopatrzony w wyraźnie dostrzegalny napis „Apteka“, umieszczony powyżej drzwi wchodowych.

W lokalu dyspensacyjnym muszą znajdować się sprzęty, naczynia i inne narzędzia, przybory itd., potrzebne do prawidłowego i odpowiedniego przechowywania środków leczniczych, oraz ich dyspensowania i ekspedycjonowania, tudzież łatwe do czyszczenia meble, niezbędnie potrzebne dla wygody czekających stron, a mianowicie:

A. Sprzęty:

1. Co najmniej jeden obszerny, dobrze oświetlony stół receptowy z płytą łatwą do czyszczenia i z odpowiednim urządzeniem, t. j. musi on obejmować co najmniej jedną skrzynkę do tarowania oraz szufladki i półki, potrzebne do pomieszczenia rozmaitych narzędzi i przyborów.

Gdzie to jest możliwe, powinno się urządzić osobny stół do dyspensowania dla sprzedaży ręcznej, albo przez umieszczenie odpowiedniej ścianki przegradzającej na istniejącym stole receptowym osobny przedział, przeznaczony dla sprzedaży ręcznej.

2. Szafki na towary (stelaże, repozytorya), umieszczone wzdłuż ścian oficyny w odpowiednim oddaleniu od nich, których górna część składa się z otwartych przegródek na naczynia stojące, a dolna część wystająca obejmuje szuflady (skrzynki do wysuwania) z drzewa bez woni, poruszające się w pełnych otocznach. Szafki na towary należy ustawiać w ten sposób, aby między najniższym

rzędem szuflad a podłogą znajdowała się odpowiednia przestrzeń powietrzna.

Szuflady nie mogą mieć przedziałek na pomieszczenie kilku różnorodnych leków; szuflady, w których przechowuje się środki tłuste lub silnie woniące, należy zaopatrzyć w wkłady blaszane z pokrywką.

Osobny dział szafek na towary z napisem *Separanda* albo *Tabula II* jest przeznaczony na leki, wymienione w tabeli II farmakopei, oraz na środki nieprzepisane, działające w analogiczny sposób, jak wspomniane leki.

W tym dziale szafek na towary i w związku z nimi należy urządzić zamykalną szafkę lub zamykalny przedział z napisem *Tabula I* lub *Venena* na trucizny, wymienione w tabeli I farmakopei, oraz na leki nieprzepisane, działające w sposób analogiczny.

Klucz od skrzynki z truciznami należy przechowywać starannie.

B. Naczynia stojące i inne zbiorniki.

1. Flaszki (naczynia stojące z szkła) rozmaitej wielkości z dostosowaną zatyczką na leki płynne (*Aquae, Spiritus, Liquores, Solutiones, Tincturae, Olea* itd.), oraz w podobny sposób urządzone słoiki na proszki na przetwory proszkowate, suche, skrzystalizowane lub krystaliczne i bezpostaciowe (sole, alkaloidy itd.).

2. Zabarwione (zółto, brudnie) flaszki i słoiki na proszki z dostosowaną zatyczką na takie środki, które powinno się chronić przed działaniem światła.

3. Naczynia stojące (puszki) z porcelany z szczelną pokrywą oraz wkładem szklanym i bez niego na maści, gąszcze, miazgi, wyciągi i podobne przetwory.

4. Puszki drewniane z szczelnymi pokrywkami na leki suche, jako to mniejsze owoce i nasiona, a zwłaszcza proszki roślinne w ogóle; na artykuły takie o własnościach hygroskopijnych zaleca się zresztą używanie puszek blaszanych.

C. Narzędzia i utensylia.

1. Co najmniej jedna waga do tarowania na stół receptowy o wytrzymałości najwyższej do 1000 g i trzy wagi ręczne z talerzykami rogowymi o średnicy talerzyków, wynoszącej 4, 6 i 8 cm.

Do tego odpowiednia ilość przepisanych ciężarków precyzyjnych, a mianowicie:

ciężarki po 1, 2, 5, 10, 20 i 50 cg,

1, 2, 5, 10, 50 i 100 g

i po 20, 200, 500 i 1000 g.

(Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 2. lutego 1893, Dz. u. p. Nr. 18.)

Wagi i ciężarki powinny być sprawdzone i cechowane; musi się je poddać przed upływem dwóch lat dodatkowemu sprawdzeniu stosownie do rozporządzenia Ministerstwa handlu z dnia 28. marca 1881, Dz. u. p. Nr. 30.

2. Co najmniej jeden moździerz emulzyjny z porcelany, kilka miseczek do rozcierania rozmaitej wielkości, z dzióbkiem do odlewania i bez tegoż, z szkła lub porcelany, oraz moździerz do pigulek.

Małe, szczególnie oznaczone miseczki do rozcierania z szkła lub porcelany dla przerabiania trucizn, jodoformu i piżma.

3. Łyżki rozmaitej wielkości z gładkiego, możliwie odpornego materiału (kości, rogu, kauczuku wulkanizowanego, nowego srebra), a między nimi małe, szczególnie oznaczone łyżeczki rogowe do trucizn, jodoformu itd.

4. Łopatki rozmaitej wielkości z żelaza, nowego srebra lub innego odpowiedniego materiału.

5. Przynajmniej jedna maszyna do pigulek z twardego drzewa z podwójnym wkładem rowkowym i podwójną płytą rowkową, najlepiej z niklowanego żelaza z drewnianym wykończaczem.

6. Jeden przyrząd do zamykania opłatków.

7. Kilka mniejszych i większych talerzyków z odpowiedniego materiału.

8. Odpowiednie urządzenia i przyrządy do wyciskania i odlewania świeczek, gałek i czopków.

9. Zapas czystych (niemalowanych) kart lub odpowiadających im co do kształtu i wielkości kawałków kartonu pergaminowego lub celuloide, ewentualnie czółenek do proszków z rogu, kauczuku wulkanizowanego lub podobnego materiału.

10. Stampilia i pieczętka z firmą apteki, podziałka metrowa, nóż, rozcinacz i potrzebne przybory pisarskie.

11. Odpowiedni zapas słoików, flaszek, tygli i innych naczyń, pudełek, torbeczek z papieru gładkiego i woskowanego itd. oraz inne materiały potrzebne do ekspedycyowania lekarstw, jako to papier tekturowy, sznurek, sygnatury.

W oficynie albo przynajmniej w ubikacji bezpośrednio przyległej należy umieścić urządzenie do płukania, ile możliwości z wodą przepływającą.

II. Pracownia.

§ 9.

Pracownia, będąca zazwyczaj w bezpośrednim związku z oficyną, powinna być odpowiednio wielka i odpowiednio urządzona.

Musi ona być sucha i dobrze oświetlona, dać się dobrze przewietrzać, posiadać nieprzepuszczalną podłogę i być zaopatrzona w miarę możliwości w płynącą wodę.

Prócz stołu roboczego musi ona obejmować pojedyncze stelaże, szafki, półki itd., przeznaczone do przechowywania rozmaitych narzędzi i utenzyliów, potrzebnych do robót w pracowni (*Pharmacopoea Austr. Ed. VIII., lit. B*). Przedewszystkiem muszą znajdować się tam: Ognisko do gotowania, najmniej jeden mały przyrząd do gotowania parą i destylowania wraz z przynależnem uposażeniem, suszarka, większa prasa z płytami i czarką z żelaza lub mosiądzu, oraz mała żelazna prasa do nalewek z cynową czarką, większy i mniejszy przyrząd przesączający, kociołki i panwie z miedzi i żelaza lub mosiądzu rozmaitej wielkości, a również naczynia gliniane, potrzebne przybory do palenia, pierścieniowate podstawki z złych przewodników ciepła, lejki, łopatki, łyżki z żelaza i drzewa, kłotewki z drzewa; te z pośród nich, które są przeznaczone do leków dla użytku wewnętrznego, powinny być starannie odróżnione i oddzielone od tych, którymi przyrządza się plastry, maści itp. do użytku zewnętrznego; dalej kolbki szklane, większy i mniejszy moździerz z żelaza lub mosiądzu, puszki lejkowe i miary z porcelany rozmaitej wielkości, odpowiednie przyrządy do barwienia płynów, deszczułka do ugniatania plastrów, deszczułka do krajania roślin, siekacz, przepisane sita, oraz przyrząd do sterylizowania.

W pracowni lub w innej odpowiedniej ubikacji należy nadto umieścić w stosownem miejscu szafkę na *Apparatus reagentium*, przepisany farmakopeą, wraz z odczynnikami, wymienionymi tamże pod *lit. A*, które mają być zawsze utrzymywane w stanie niewadliwym, i na utenzylia, wyliczone pod *lit. B*.

Jeżeli okoliczności zezwalają na to, należy urządzić w pobliżu pracowni osobną tłuczarnię do sporządzania proszków.

III. Magazyn na materiały.

§ 10.

Magazyn na materiały jest przeznaczony do przechowywania zapasu materiałów aptecznych (ziołek, proszków), przyrządzonych w sposób pojedynczy, oraz przetworów chemicznych i farmaceutycznych.

Na ten cel należy obrać lokal, leżący blisko oficyny, jasny, suchy, dający się dobrze wietrzyć, dość obszerny i odpowiednio urządzony. Lokal ten należy zaopatrzyć w stelaże otwarte lub zamknięte, które mają służyć na pomieszczenie naczyń, oznaczonych według przepisów.

W magazynie materyałowym ma nadto znajdować się stół oraz przyrządy potrzebne do odważania leków (wagi, ciężarki, łyżki, łopalki itd.).

Co do środków leczniczych, wymienionych w tabeli I i II, należy zachować te same ostrożności, co w lokalu dyspensacyjnym.

W mniejszych aptekach może magazyn materyałowy zastąpić miejsce strychu na zioła.

Magazynu tego nie można oczywiście używać na inne cele np. na cele gospodarstwa domowego.

IV. Strych na zioła.

§ 11.

Strych na zioła albo zastępujący jego miejsce magazyn na zioła lub materyały (§ 10.), przeznaczony do przechowywania zapasu suchych ziół i innych roślin, musi być odpowiednio obszerny, widny, przewiewny i chroniony przed niekorzystnymi wpływami atmosferycznymi oraz wyziewami przewodów-wychodkowych.

Zapasy należy pomieszczać w podobny sposób jak w oficynie i innych ubikacjach aptecznych, oznaczone i uporządkowane zgodnie z farmakopeą, w skrzyniach, beczkach, szufladach, względnie fiolkach, naczyniach blaszanych itd.

Strych na zioła musi być oddzielony od strychu domowego i nie może być używany do przechowywania sprzętów gospodarskich lub do suszenia bielizny.

Ma on być zawsze zamknięty i utrzymywany w czystości.

V. Piwnica na leki.

§ 12.

Piwnica na leki, przeznaczona do przechowywania zapasów środków leczniczych, które należy trzymać chłodno (jako to wód, płynów spiry-

tusowych, eterów, płynnych kwasów, syropów, win leczniczych, miodów, maści itd. oraz wód mineralnych), musi być oddzielona od piwnicy domowej, leżeć nie zbyt daleko od pracowni, być ile możliwości bezpośrednio stamtąd dostępną, dać się dobrze przewietrzać, być suchą (z podłogą cementowaną albo asfaltowaną albo wyłożoną ceglami) i mieć żelazne drzwi do zamykania.

Gdzie z powodu wody zaskórnej lub z innych przyczyn miejscowych niema do rozporządzenia odpowiedniej piwnicy, można ją zastąpić sklepieniem składem lub ścienną szafą w parterze, znajdującą się w miejscu chłodnym.

Piwnica musi być odpowiednio obszerna i mieścić stół oraz potrzebne stelaże celem pomieszczenia zapasów środków leczniczych w odpowiednich naczyniach, poznaczonych przepisowo tak jak w oficynie i magazynie materyałowym. Separanda należy przechowywać w szafach. Stelaże i szafy powinny być zawsze utrzymywane w czystości.

Szczególniejszą uwagę należy zwracać na to, aby napisy były utrzymywane zawsze w stanie łatwo czytelnym. Napisy uszkodzone, zabrudzone lub niewyraźne powinno się zaraz odnowić.

Co do przechowywania fosforu obowiązują przepisy farmakopei.

VI. Pokój inspekcyjny.

§ 13.

Pokój inspekcyjny powinien w miarę możliwości łączyć się z oficyną; musi on odpowiadać w każdym kierunku wymogom higieny mieszkań, mieć, o ile to jest możliwe, osobne wyjście i nie powinien służyć za wspólny pokój mieszkalny dla pomocniczego personelu farmaceutycznego.

Także ubikacje mieszkalne pomocniczego personelu farmaceutycznego w budynku apteki muszą odpowiadać wymogom higieny.